

Työpaja 3 Yhteenveto

(raportoitu 1/2025 / Anna Aikasalo)

Niitty 2 -hankkeen kolmannen työpajan yhteenvetoraportti

Niitty 2 -hankkeen työskentelyyn kuului syksyllä 2024 viimeisen työpajan eli työpaja 3:n toteuttaminen. Työpaja 3 toteutettiin kahdessa osassa:

- A) Suun terveyden kysely, elo-syyskuu 2024
- B) Marhaban 30.10.24

Osallistujat:

Tapahtuma	Maahanmuuttajataustaiset osallistujat	Työntekijätason osallistujat	Yhteensä
A) Suun terveyden kysely, elo-syyskuu 2024	0	102	102
B) Työpaja Marhabanilla 30.10.24	9	0	9
Yhteensä	9	102	111

Yhteensä tämän työpajatyöskentelyn avulla tavoitettiin **111 henkilöä**, joista 9 oli maahan muuttaneita henkilöitä ja 102 suun terveyden ammattilaista.

Työpajan ensimmäinen osa toteutui kyselynä, joka suunnattiin Pirkanmaan hyvinvointialueen suun terveyden asiantuntijoille. Kysely sisälsi 16 kysymystä, joista 11 oli monivalintakysymyksiä ja 5 avoimia kysymyksiä, joihin ammattilaiset saivat vastata vapaasti. Kyselyyn vastattiin anonyymisti. Kysely antaa laajan kuvan Pirkanmaan suun- ja terveydenhuollon ammattilaisten näkökulmasta, sillä kyselyyn vastanneita oli 13 eri paikkakunnalta. Vastanneiden ammattiryhmät jakoutuivat tasaisesti suuhygienistien, hammashoitajien sekä -lääkärien kesken.

Kysymykset laadittiin siten, että niillä pyrittiin keräämään mahdollisimman paljon tietoa palveluiden nykytilanteesta sekä ammattilaisten osaamisen ja ohjausmateriaalien tarpeista mahdollisimman pienellä vaivalla vastaajille. Kysely ei anna yleiskuvaa koko palvelusta, vaan tarjoaa ammattilaisten näkemyksiä asiakaskohtaamisista sekä heidän tarpeistaan palveluiden kehittämiseksi.

Kyselyn vastauksien perusteella ammattilaiset kohtaavat maahanmuuttajataustaisia asiakkaita tai potilaita päivittäin lähes 14%, viikottain noin 49%, kuukausittain noin 24,5% ja harvemmin lähes 13%. Ammattilaisilta kysyttäessä asiakastilannekokemuksista, noin 40% kokivat yhteistyön vaikeaksi ja lähes 2% erittäin vaikeaksi. Lähes 14%, joiden mielestä yhteistyö on vaikeaa kohtaavat maahanmuuttajataustaisia asiakkaita tai potilaita päivittäin, viikoittain reilut 44%, kuukausittain reilut 23% ja harvemmin lähes 14%. Reilut 2% kokevat asiakaskohtaamisen olevan erittäin vaikeaa viikoittain tai harvemmin. Vastauksista ilmenee tarve lisätä kulttuuritietämystä ja kielitaitoa molemmilla osapuolilla, mikä edistäisi parempaa yhteistyötä ja asiakaskokemusta.

Tulkkauspalveluja käyttää suurin osa vastaajista (84%), mutta niiden saatavuus ja laatu vaihtelevat yksiköittäin. Haasteita tuottavat erityisesti puhelintulkkauksen käyttö ja tulkin riittämätön perehtyneisyys suun terveydenhuollon erityispiirteisiin. Tulkkauspalveluiden kehittäminen on tärkeää, sillä yli 77% vastaajista pitää tarpeellisenä tulkeille suunnattuja perehdytysmateriaaleja, jotka tukisivat heidän työtään. Tämä korostaa tarvetta yhtenäistää tulkkauspalveluiden ohjeistuksia ja varmistaa niiden saatavuus kaikissa yksiköissä.

Ohjausmateriaalien saatavuus on selkeä kehityskohde. Noin puolet vastaajista ei anna mitään materiaalia asiakkaalle mukaan hoitokäynnin jälkeen, ja erityisesti maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden tarpeisiin soveltuvia materiaaleja on vähän tarjolla. Suurin osa vastaajista toivoisi ohjausmateriaalin olevan jaettavaa fyysistä materiaalia tai kuvin ja videoin esitettyä. Aihealueista korostuvat erityisesti hampaiden harjaus, ravinnon merkitys suun terveydessä sekä ksylitolin käytön tärkeys. Ksylitoli nousi esiin myös avoimissa vastauksissa, joissa tuotiin huolestuneena esille, että maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden tietämys ksylitolin käytöstä vaikuttaa olevan erittäin vähäistä. Myös tutin ja tuttipullon käyttö, imetyksen vaikutus suun terveyteen sekä suusairauksien ennaltaehkäisy koettiin tärkeiksi aiheiksi, mikä kuvastaa laajaa tarvetta kattaville ohjausmateriaaleille.

Ammattilaiset kokevat tarpeelliseksi myös lisäkoulutuksen kulttuuritietoisuuden ja kielitaidon parantamiseksi. Noin 40% vastaajista mainitsi kulttuuritaustan ymmärtämisen merkityksen, ja lähes 26% korosti kielitaidon kehittämistä. Näiden taitojen kehittäminen tukisi sekä ammattilaisia että asiakkaita vuorovaikutuksen sujuvoittamisessa. Lisäksi vastausten perusteella vaikuttaa siltä, että tulkkauksen jälkeenkin asiakkaiden ymmärrys hoitosuunnitelmasta voi jäädä puutteelliseksi, mikä alleviivaa kulttuurisen ja kielellisen vuorovaikutuksen molemminpuolisen kehittämisen merkitystä.

Kyselystä on tehty tarkempi analyysi ja se on saatavilla hankkeen kautta.

**Työpajan toinen osa järjestettiin kulttuurien
kohtaamispaikassa Marhabanilla 30.10.2024 ilta-aikaan.**

Työpaja pidettiin afgaaninaisten säännöllisesti kokoontuvan ryhmän tapaamisessa, mutta tilaisuuteen osallistui myös muita kohtaamispaikassa olevia maahanmuuttajataustaisia naisia. Tilaisuuteen osallistui yhdeksän naista eri kulttuuritaustoista. Kaksi naisista oli lapsettomia, mutta muilla oli useampi kuin yksi lapsi. Lasten iät vaihtelivat alle kouluikäisestä kouluikäiseen ja lisäksi osalla oli myös aikuisia lapsia.

Tilaisuudessa käytiin keskustelua **arjesta** perheissä: Perheiden hyvä arki on parhaimmillaan sitä, että lapset voi käydä koulussa ja oppia. Hyvä arki on sitä, kun asiat sujuvat ja voidaan olla tyytyväisiä. Huolta arjessa tuovat esimerkiksi perheen yhdistymisen ongelmat: kaikki eivät ole Suomessa ja perheestä on kova huoli. Arkeen perheillä kuuluu vanhempien käyminen kielikursseilla, opiskeluissa tai töissä. Työn osalta äidit kertoivat, että työllistyminen on vaikeaa. Useat miehistä olivat työn sijaan kurseilla. Myös äitien joukossa oli äitejä, jotka kaipasivat kovasti työhön ja esimerkiksi harjoittamaan kotimaassaan hankittua ammattia.

Lisäksi keskustelua käytiin **neuvolasta**: Neuvola oli kaikille tuttu. Keskusteltiin siitä, että lähtömaissa oli hyvin vaihtelevat palvelut odottavalle äidille. Usein palvelua sai vain, jos oli rahaa ostaa yksityisiä palveluita. Esiin tuotiin, että myös Unicef on perustanut neuvolatoimintaa, joka on hanke muotoista ja ilmaista kävijöille. Alueellisia eroja on lähtömaissa joka tapauksessa paljon.

Neuvolan palveluilta toivottiin sitä, että isät voisivat olla osallisena enemmän. Esitettiin jopa miehille pakollista neuvola kurssia, jossa kerrottaisiin äidin kokemuksista lapsen syntymän jälkeen ja lapsen hoitamisesta. Äidit kokivat vahvasti, että ovat itse saaneet hyvää tietoa neuvolasta, mutta mies taas ei kotona ole saanut samoja tietoja. Äidit kokivat tärkeäksi miesten tiedon lisäämisen. Uudessa kotimaassa miehillä ehkä myös on jonkin verran vaikeampi omaksua uusia tapoja.

Äidit kertoivat kuitenkin, että miehet kyllä leikkivät lasten kanssa, toki tässäkin oli eroja. Äidit toivat esiin, että vastaanottokeskuksessa ollessa tilanne oli hyvin erilainen kuin omaan kotiin päästyä. Vastaanottokeskuksessa oli miehelle niin stressaavaa, että hän ei ollut lasten kanssa. Vasta omassa kotona mies alkoi viettää aikaa lasten kanssa ja alkoi auttaa kotitöissä. Yksi äiti toi esiin, että hänen perheessään painaa kovasti huoli taloudellisesta selviämisestä, kun on vaikea työllistyä. Tästä seuraa se, että joutuu pelkäämään, pystyykö pysymään Suomessa. Nämä huolet heijastuvat vanhemmuuteen ja perheen sisäiseen dynamiikkaan.

Naisten kanssa keskusteltiin siitä, millaisia haasteita on esiintynyt lasten kanssa Suomessa. Esiin tuotiin se, että joissakin maissa kuten Kiinassa, lapset ovat koulussa paljon pidemmän päivän. Kun Suomessa koulupäivä on lyhyt niin vanhemmat joutuvat paljon enemmän keksimään lapselle mielekästä puuhaa. Isoksi ongelmaksi nousi ruutu-aika ja tekemisen keksiminen sen tilalle. Yleisestikin ruutuajan haasteet olivat yleisiä. Haasteeksi nostettiin myös se, että lapsia on vaikea auttaa kotitehtävissä, kun lapsi osaa suomea, mutta vanhempi ei.

Osallistujilta kysyttiin mistä he saavat apua kun kaipaavat tietoa: tietoa kerrottiin löytyvän internetistä, YouTubesta, suomalaisilta ystäviltä tai muista verkostoista ja kohtaamispaikoista.

Tilaisuudessa keskusteltiin myös lääkäri- ja hammashoitopalveluista. Esiin nousi, että on vaikea saada lääkärin ja hammaslääkärin aikoja, ajat menevät pitkälle. Kokemus oli vahvasti se, että vaivaan ei saa apua. Jollakin osallistujalla oli myös epäily, että saa huonompaa palvelua, koska on maahanmuuttaja. Tulkkaus ongelmat tuotiin esiin. Jollakin tulkki oli tulkannut vaivan väärin ja se oli aiheuttanut ajan saamisen viivästymistä. Osalla oli ollut vaikea saada juuri oman kielen tulkkia, paikalle oli tullut väärän kielinen tulkki. Joillakin osallistujista oli vahvastikin negatiivisia kokemuksia hammashoidosta. Eniten ne tuntuivat liittyvän kohtaamiseen. Kiireen tuntu etenkin vaikutti siihen, että oli ollut kokemus siitä, että ei tule kuulluksi. Yhdellä oli käynyt myös niin, että kun lapsen aika oli tullut postitse kotiin, niin aika oli jo mennyt. Uusi aika meni taas todella pitkälle.

